

Jordi Colomer in Brussel

ARCHITECTUUR ALS PROJECTIE

Eén kunstenaar, twee tentoonstellingen. Eentje in Argos, eentje in Bozar, allebei Brussel. Eén verhaal, twee visies. De naam van de kunstenaar is Jordi Colomer. Die van zijn tentoonstellingen 'What Will Come' en 'L'Avenir'. Om het verschil tussen beide projecten nog wat kleiner te maken is de Engelse vertaling van de tweede titel 'What is to Come'. Twee keer lijkt het te gaan om de toekomst. Maar elke keer gaat het over het verleden: over een utopie, een architectuur, een projectie, van de toekomst.

Pieter VAN BOGAERT

JORDI COLOMER, 'L'AVENIR / DE TOEKOMST'. 2011. © JORDI COLOMER

Bij Argos staan drie video's. Daarin toont Colomer gerealiseerde utopieën van de twintigste eeuw. Elke video is gedraaid op een andere Amerikaanse plek. In 'Levittown' filmt hij bewoners van een Noord-Amerikaanse voorstad. Het soort Suburbia dat gepropageerd (en geprojecteerd) werd in de Amerikaanse cinema van de jaren vijftig. Als het niet herkenbaar is uit de melodrama's van Douglas Sirk of de films van Nicholas Ray, dan herkent u er wel de slaapsteden in van een tv-serie als 'Mad Men'. Het ideaalbeeld van de jaren vijftig – de familie, het huis, de auto, de man op het werk en de vrouw in de keuken – is ver weg. De vrouw in deze video is er een zonder man, met kind, die haar auto deelt met een andere vrouw en er haar werk mee haalt om het thuis uit te voeren. In de Bronx filmt Colomer in Co-op City, een ver-

zameling van veertig woonblokken uit de jaren zeventig. Colomer volgt er een fietskoerier die bestelmaaltijden levert bij de bewoners. Hij rijdt af en aan door een desolaat landschap in een toch dicht bevolkte buurt. De derde utopie vindt Colomer in The Hamptons – de favoriete plek om tot rust te komen voor vele New Yorkers. Eeuwige vakantie, maar met een melancholisch randje.

FOURIER

De drie verzamelde werken bij Argos tonen de gerealiseerde utopie. In Bozar zoekt Colomer naar de nog niet gerealiseerde utopie. Daarvoor vertrekt hij van teksten van Charles Fourier, de negentiende-eeuwse utopische socialist en geestelijke vader van de Phalanstère. Fourier wil zijn utopie vertalen in een gebouw. Meer dan voor een ruimte staat architectuur hier voor een levenswijze. Hij schreef uitvoerig over hoe zijn Phalanstère, zijn Versailles voor het volk, er moest uitzien. Maar als architect stelde hij niet veel voor. Veel verder dan een schets, die anderen voor hem uitwerkten in een tekening en een maquette, is hij nooit geraakt. Het is dat werk, die interpretatie, die oefening die Colomer verder zet in 'L'Avenir'.

Voor de realisatie van de verschillende video's in 'L'Avenir' trok Colomer naar een schiereiland, niet ver van Barcelona. Het is een niet-plaats, een tussenruimte: de overgang tussen zee en vasteland. Als we in de eerste video een groep mensen met een spandoek met daarop de titel van het werk op ons af zien komen, is het alsof ze

terugkeren uit de woestijn: de overwinning van een utopie die zich nog moet realiseren. Meer is er niet te zien in dat eerste beeld, die zich voortdurend herhalende projectie van dat ene woord.

MIRAGE

'L'Avenir' presenteert zich niet enkel als een naam, een spandoek voor een titel die nooit eindigt. Het toont zich ook als een groepswerk, als pionierswerk voor een toekomst om in te geloven. Maar het blijft moeilijk om aan te sluiten als toeschouwer. De maquette waarmee ze dolen door de woestijn – het is één van de fysieke objecten in de tentoonstelling; de andere zijn de stoelen, waaronder opvallend veel kinderstoelen: stoelen voor de toekomst – is niet meer dan een verzameling lege dozen. En alsof hij het onbereikbare van zijn utopie extra wil onderlijnen, filmt Colomer met aan de einder de mirage, het bedrog, de gezichtsbegoocheling van de woestijn.

Fourier schreef over de Phalanstère in de negentiende eeuw. Het was de tijd van de wereldtentoonstellingen, van Crystal Palace, de architectuur van glas en staal, van de passages, de galerijen die de steden veranderden in etalages, winkelcentra, musea, utopieën om in te verwijlen. Le Corbusier laat zich in de twintigste eeuw inspireren door verwante ideeën voor zijn Unité d'Habitation: in plaats van een stad als een gebouw, construeert hij een gebouw als een stad met appartementen, winkels, en gangen als straten om al die voorzieningen met elkaar te verbinden.

Met de beelden van Co-op City in 'What Will Come' toonde Colomer al wat er geworden is van die utopieën. De straten die de verschillende gebouwen met elkaar verbinden, worden nog amper gebruikt; tenzij door de koerier, omdat er geen winkels meer zijn in deze woestijn om in te leven. In 'L'Avenir' verbeeldt hij de actualisering van die utopie op een andere manier. Hier doet hij dat met een verzameling beelden van het internet. Ze tonen de dingen waar het de utopisten om te doen was: het groen, het licht, het werk, het vermaak, de jacht, het onderwijs, de passie, de orde en de netheid allemaal verenigd in één ruimte – die van uw computer. Kijkend naar deze beelden van het leven zoals het is, wordt het duidelijk: de perfecte toekomst komt in stadia van imperfectie.

Jordi Colomer: 'What Will Come' tot 18 juni bij Argos, Werfstraat 13, Brussel. Open di-za van 12-19u. www.argosarts.org
'L'Avenir' tot 12 juni in Bozar, Koningsstraat 10, Brussel.
Open di-za van 10-18u, do tot 21u. www.bozar.be